Utlåtande KoUU 6/2018 rd─ RP 178/2017 rd

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilskattelagen

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bilskattelagen (RP 178/ 2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för utlåtande till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- konsultativ tjänsteman Markus Teräväinen, finansministeriet
- överinspektör Joel Karjalainen, kommunikationsministeriet
- vägtrafikdirektör Marko Sillanpää, Trafiksäkerhetsverket
- verkställande direktör Pasi Nieminen, Automobilförbundet rf
- verkställande direktör Tero Kallio, Bilimportörerna och -industrin rf
- verkställande direktör Timo Koskinen, Suomen Taksiliitto ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- delegationen Hyöty-neuvottelukunta.

Inget yttrande av
- Folkpensionsanstalten
- Finanssiala ry.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Bakgrunden till propositionen är en ändring av bestämmelserna om taxitrafik i lagen om transportservice som träder i kraft i början av juli 2018. Det innebär att taxitrafiken inte längre är tillståndspliktig verksamhet, skyldigheterna för verksamheten har lindrats och taxitrafik kan bedrivas med flera slags fordon än förr.

Den aktuella propositionen har vid utfrågningen av sakkunniga blivit föremål för allvarlig kritik. Att det nuvarande bilskattestödet slopas har befarats leda till att fordon inte byts ut lika ofta som förr och att importen av begagnade fordon från utlandet ökar. Propositionens konsekvenser har

ansetts vara att fordonens genomsnittsålder stiger, utsläppen ökar och trafiksäkerheten blir sämre. Vidare har det ansetts att slopandet av skattestödet försvagar taxitrafikens lönsamhet och således kan minska tillgången till tjänsterna.

Tillgänglighetsanpassade transporter

Utskottet ser det som ytterst viktigt att tillgången till tillgänglighetsanpassade fordon i taxitrafiken främjas. Därför är det av primär vikt, menar utskottet, att tillgänglighetsanspassade och för skoltransporter utrustade fordon för 1 + 6 passagerare ingår i gruppen för fordon som befrias från fordonsskatt. Utifrån erhållen utredning anser utskottet att ett gradvist slopande av bilskatteförmånen sannolikt betydligt skulle minska tillgången på små skåpbilar för tillgänglighetsanpassade transporter. Enligt erhållen utredning är anskaffningspriset på dessa fordon även med utrustning relativt jämförbar med små fordon i personbilsklassen som används för taxitrafik. Men de små skåpbilarnas livscykelkostnader är inte konkurrenskraftiga jämfört med personbilar eftersom deras återförsäljningspris sjunker mycket kraftigt jämfört med personbilar. Utskottet anser att det finns ett uppenbart behov av tillgänglighetsanpassade transporter med små skåpbilar. Det har speciellt stor betydelse i glest bebodda regioner där tillgången på tillgänglighetsanpassade fordon också i övrigt kan medföra utmaningar.

Utskottet noterar också att sparmålen för FPA-transporter inte kommer att uppfyllas i fortsättningen om det inte finns tillräckligt med lätta fordon för tillgänglighetsanspassade transporter. En sådan utveckling kan i sista hand få konsekvenser för kommunernas ekonomi i deras centrala roll som tillhandahållare av transporter. Utskottet anser det beklagligt både med avseende på tillgången på tillgänglighetsanpassade fordon och miljöhänsyn om ändringen av bilskatten leder till att transporterna måste göras med dyrare fordon som dessutom förorsakar mer utsläpp. Kommunikationsutskottet vill också göra Trafiksäkerhetsverket uppmärksamt på att ärendet bör beaktas även vid beredningen av de bestämmelser som är under arbete vid verket.

Kommunikationsutskottet föreslår att finansutskottet inkluderar de ovan nämnda fordonen för 1 + 6 passagerare bland fordon som är befriade från bilskatt enligt propositionens 28 §.

Trafiksäkerhet och miljömål

Utskottet noterar att det vid utfrågningen av sakkunniga har poängterats starkt att slopad skatteförmån för fordon som används som taxi kan få negativa konsekvenser för fordonens genomsnittsålder och på så sätt för fordonens säkerhet och miljöpåverkan.

Ändringen av bilskatten har vid utfrågningen av sakkunniga bedömts öka importen av begagnade fordon med högre utsläpp och förlänga tiden mellan utbyte av fordon. Dessutom väntas ändringen leda till att ombyggnadsarbeten för tillgänglighetsanpassade fordon i tilltagande utsträckning utförs utomlands vilket i fortsättningen minskar behovet av inhemskt arbete jämte skatteinkomster.

I fråga om miljömålen konstaterar utskottet att det har uppställts mycket ambitiösa mål för att minska utsläppen från trafiken. Det finns inte en enda starkt verksam metod för att nå målen, och därför behövs alla till buds stående metoder som sammanräknat kan leda till mer omfattande re-

sultat. Eftersom utsläppen från nya fordon på grund av utvecklingen inom fordonstekniken minskar kraftigt just nu, har även små skillnader i årsmodell på fordon som används i yrkestrafik en väsentlig betydelse. Transportregleringen har på sistone strävat uttryckligen efter nyare fordon och en reglering som främjar miljömålen. Det är beklagligt, menar utskottet, att beskattningen som ett av de kraftfullaste medlen för att styra företagarnas val inte används fullt ut i det aktuella ärendet för att styra utvecklingen i denna riktning. Trots att propositionens konsekvenser i dessa avseenden inte enbart för sig skulle vara betydande, anser utskottet ändå att propositionen avviker från denna utveckling.

Husbilar

Utskottet välkomnar propositionens mål att minska det kringgående av skatt som i någon utsträckning förekommer i fråga om husbilar. I fråga om husbilar gillar utskottet förslaget i huvudsak, men fäster ändå uppmärksamhet vid regleringens krav på minimilängd för bostadsutrymme vilket enligt erhållen utredning väsentligt skulle minska möjligheterna att använda fordonen för utflykter och fritidsaktiviteter. Transportutrymmet skulle i och med propositionen bli så litet att det kan bli omöjligt att bedriva fritidsaktiviteter relaterade till motorsport och andra idrottsaktiviteter.

Utskottet föreslår därför att finansutskottet ska överväga att propositionens krav på bostadsutrymme minskas betydligt jämfört med det föreslagna. Enligt utskottets uppfattning uppfylls propositionens syfte redan med de andra kraven på utrustning och motsvarande för husbilar.

Terminologi

Utskottet vill också fästa finansutskottets uppmärksamhet vid att övergångsbestämmelsen om slopande av sänkt bilskatt ser ut att gälla alla fordon som enligt lagen om transportservice kan användas för taxitrafik och för vilka det betalas bilskatt. Enligt lagen om transportservice som träder i kraft i början av juli 2018 kan exempelvis paketbil och tung fyrhjuling användas för taxitrafik. Bestämmelsen om sänkt bilskatt verkar således gälla också dessa fordon. Rent principiellt anser utskottet att det inte ser bra ut att propositionen använder begreppet taxi då begreppet inte är definierat i lagstiftningen.

Behovet av övergripande analys

Det togs upp vid utfrågningen av sakkunniga att beskattningen av alla fordon som används för transportservice i grunden bör analyseras och förnyas som en enda helhet. Exempelvis tillgänglighetsanpassade transporter kan skötas med fordon som utseendemässigt och även till sina egenskaper är närmast identiska men vars beskattning ändå varierar stort. Att erbjuda transportservice bör i fråga om en viss verksamhet vara rättvist också med avseende på beskattningen, och beskattningen bör inte styra exempelvis till val av fordon som är ofördelaktiga i miljöhänseende. Utskottet ser det utifrån erhållen utredning som behövligt att beskattningen av alla fordon som används för yrkesmässig transportservice i fortsättningen granskas som en enda helhet. Utskottet hänvisar i detta avseende också till sitt betänkande KoUB 3/2017 rd om lagen om transportservice, där utskottet betonade att i och med en fortsatt utveckling av transportmarknaden är det viktigt att också se över förenhetligandet av beskattningen för att olika aktörer ska kunna beskattas lika. Utskot-

tet vill inskärpa att enligt erhållen utredning finns det en risk att statens skatteinkomster sjunker i och med propositionen.

Utskottet ser det som ytterst viktigt att konsekvenserna av den nu föreslagna regleringen i fortsättningen följs uppmärksamt i synnerhet med avseende på utbudet av transportservice och miljökonsekvenser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 2.3.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen blå
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jari Myllykoski vänst
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent
medlem Sofia Vikman saml.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.